

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ПРИРОДА И ДРУШТВО

РАЗРЕД: ЧЕТВРТИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 72

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА:

Општи циљ програма

- да, на основу непосредног посматрања и упознавања природе и друштва, усмјерава сазнајне процесе ученика о природи и друштву у мјесту и ужем завичају;
- да омогући разумијевање међусобне условљености и повезаности појава, односа и процеса у природи међу људима у друштву;
- да омогући разумијевање вриједности и улоге људског рада у мијењању природе;
- да активним учешћем у животу и раду колектива и средине омогући ученицима да, у складу са својим могућностима, схвате суштину односа међу људима и у друштву, да доживе своју статусну улогу равноправних чланова заједнице;
- да знају обиљежја која симболизују нашу земљу (химна, грб, застава).

Посебни циљеви програма

- стицање основне картографске писмености;
- упознавање завичаја и стицање знања о Републици Српској;
- да помаже ученицима да схвате улоге друштва и човјека у мијењању и кориштењу живе и неживе природе и њихову међусобну условљеност и повезаност;
- упознавање са значајем и потребом заштите и унапређења природне и животне средине и за развијањем сазнања и навике о потреби сталног унапређивања животне и радне средине;
- упознавање са функционисањем биљног и животињског свијета и односа човјека према њему.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА :

Наставна тема

Оквирни број часова

1. Картографска писменост	14
2. Завичај и Република Српска	18
3. Дјелатности људи условљене природним богатствима, временским плирикама и потребама	22
4. Домаће животиње	9
5. Биљке	9

Оперативни циљеви/Исходи	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1: Картографска писменост (14)		
Ученик треба да :		Ликовна култура (простор и моделовање)

<ul style="list-style-type: none"> • да наброји и покаже главне и споредне стране свијета помоћу маховине и компаса,и помоћу објеката из околине, • да зна већину оријентира за сналажење у околини, • да научи основне картографске знаке на рељефној карти; • да покаже на карти РС свој завичај; • да користи картографске знаке у сналажењу на карти. 	<ul style="list-style-type: none"> • Оријентација у простору; • Оријентација у околини; • Рељеф околине; • Картографски знаци; • Географска карта; • Завичајна карта РС. 	
Тема 2: Завичај и Република Српска (18)		
<ul style="list-style-type: none"> • Ученик треба да : • да покаже границе РС; • да покаже географски положај РС и њен положај у БиХ; • да именује главни град РС и веће градове РС; • да наброји и анализира обиљежја државе (застава,грб и химна); • да наброји становништво, народе и народности РС; • да покаже на карти најпознатије планине,равнице и котлине РС; • да наброји текуће и стајаће воде; • да наброји најзначајније ријеке у завичају и РС; • да разликује природна од вјештачких језера и да их наброји; • да објасни временске прилике (температура, падавине,вјетрови, суша); • да објасни прогнозу времена и елементарне непогоде и начин одбране од њих; • да наброји природна богатства и објасни њихов значај за РС. 	<ul style="list-style-type: none"> • Република Српска; • Становништво РС; • Главни град РС и већи градови; • Рељеф РС; • Текуће и стајаће воде; • Временске прилике; • Природна богатства; 	<p>Ликовна култура (простор и моделовање) Српски језик (садржаји из књижевности и културе изражавања пјесме, приче, описи) Музичка култура (слушање музике, химна)</p>
Тема 3: Дјелатности људи условљене природним богатствима, временским приликама и потребама (22)		
<ul style="list-style-type: none"> • Ученик треба да : • да наброји привредне гране; • да објасни њихов значај за људе; • да објасни основне појмове 	<ul style="list-style-type: none"> • Привреда и гране привреде; • Пољопривреда, сточарство, земљорадња, лов и 	<p>Српски језик (садржаји из књижевности и културе изражавања пјесме, приче, описи) Математика (текстуални задаци везани за основне</p>

<p>привредних грана (пољопривреда, земљорадња, сточарство, повртларство, воћарство, виноградарство, шумарство, индустрија, занатство, саобраћај, трговина, угоститељство и туризам);</p> <ul style="list-style-type: none"> • да наброји неке производе привредних грана; • да објасни користи појединих привредних грана; • да именује биљке које расту у повртњаку, на њиви, у воћњаку и винограду; • да објасни заштиту биљака; • да наброји врсте стоке, значај и узгој; • да наброји шумска богатства; • да наброји шумске предјеле у РС; • да објасни значај шума и користи (лов); • да идентификује непријатеље шума; • да објасни значај туризма за РС и значај саобраћаја и саобраћајних веза; • да наброји врсте туризма. 	<p>риболов;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рибарство и повртларство; • Воћарство и виноградарство; • Сточарство, лов и риболов; • Шумарство; • Индустрија и занатство; • Саобраћај; • Трговина, угоститељство и туризам. 	<p>рачунске операције)</p>
--	---	----------------------------

Тема 4: Домаће животиње (9)

<p>Ученик треба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> • да објасни кретање, дисање, исхрану, раст, развој и размножавање домаћих животиња; • да наброји користи од домаћих животиња; • да анализира услове за живот и развој домаћих животиња; • да разликује изглед и спољашњу грађу тијела домаћих животиња. 	<ul style="list-style-type: none"> • Обиљежја животиња; • Спољашња грађа тијела домаћих животиња; • Користи од домаћих животиња. 	<p>Ликовна култура (тактилност и вајање) Српски језик (садржаји из књижевности и културе изражавања) Музичка култура (музичке игре)</p>
---	---	--

Тема 5: Биљке (9)

<p>Ученик треба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> • да објасни како се биљке хране, дишу, расту и размножавају; • да објасни како се мијењају током године; • да наброји дијелове биљке; • да објасни значај појединих дијелова биљке за њен развој; 	<ul style="list-style-type: none"> • Обиљежја биљака; • Мијењање биљке током године; • Развој биљке. 	<p>Ликовна култура (тактилност и вајање) Српски језик (садржаји из књижевности и културе изражавања) Музичка култура (музичке игре)</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • да разликује једногодишње од двогодишњих и вишегодишњих биљака; • да разликује зимзелене биљке од листопадних биљака; • да објасни заштиту биљака од мраза. 		
---	--	--

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ:

- да би ученик могао употпуности пратити и савладати програм неопходно је припремити наставна средства која најбоље одговарају перцепцији чула додира и слуха а понекад и мириса (природна средства, модели биљака и животиња) ;
- уколико наставник не посједује макету мјеста или рељеф околине неопходно је прибјећи импровизацији у оквиру постојећих наставних средстава и дидактичког материјала како би ученици донекле имали представе о области коју обрађују;
- рељефна карта, компас, природни објекти, уџбеник, Брајева машина, наставни листови
На терену вјежбати одређивање страна свијета ;
- Израда модела рељефа на подесном материјалу; излети;
- Обратити доста пажње на учење картографске писмености код слијепих ученика (рељефна карта мора имати све потребне елементе како би се ученици лакше сналазили);
- Упућивати ученике да прате раст и промјене на биљкама у учионици: систематизовати сазнања и запажања о биљкама које су пратили од клијања до раста и цвијетања;
- Кад год је то могуће посматрати биљке у природи током године;
- Посјећивати фарме и домаћинства;
- Користити искуства ученика, слике, текстове, практичне вјежбе, основни експерименти с ваздухом (дисање биљака, човјека и животиња; тежина ваздуха) и прављење вјетрењаче (играчке).